

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 2 listopada 2017 r.

PS-VII.431.6.2017

*Pan
Wojciech Stępiak
Burmistrz Białej Piskiej
Plac Mickiewicza 25
12-230 Biała Piska*

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Burmistrzowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Miejskim w Białej Piskiej, 12-230 Biała Piska, Plac Mickiewicza 25, NIP: 849-10-48-752, REGON: 000527919, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na terenie gminy w celu przeprowadzenia oględzin obiektów cmentarnictwa wojennego.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Wojciech Zbigniew Stępiak – Burmistrz Białej Piskiej wybrany w wyborach bezpośrednich 30 listopada 2014 r., obowiązki objął w dniu 8 grudnia 2014 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Miejskiej w Białej Piskiej.

[Dowód: akta kontroli str. 1-4]

- } – Kierownik Referatu Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Białej Piskiej, na zajmowanym stanowisku od 1 lipca 2011 r. na czas nieokreślony.

[Dowód: akta kontroli str. 5-9]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Emilia Orzoł – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.827.2017 z dnia 12 września 2017 r., która w dniu 13 września 2017 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 10-11]

- Jan Kosiorek – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 49/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.826.2017 z dnia 12 września 2017 r., który w dniu 13 września 2017 r. złożył oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 12-13]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła w dniu 18 września 2017 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 17 (numeracja od 2015).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonych Gminie Biała Piska zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.
- okres objęty kontrolą: od dnia rozpoczęcia realizacji zadań objętych Porozumieniem do dnia 18 września 2017 r.

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-VII.431.6.2017 z dnia 8 września 2017 r. W dniu kontroli jednostkę reprezentował Zastępca Burmistrza Białej Piskiej Andrzej Braun, sprawujący bezpośredni nadzór nad pracami kontrolowanej komórki. Kontrolujący okazali stosowne imienne upoważnienia, a także zapoznali z przedmiotem, zakresem oraz sposobem przeprowadzenia kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 14-23]

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-VII.5230.1.3.2017 zawartego w dniu 4 maja 2017 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Biała Piska w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 2455 z 24 maja 2017 r.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Miejskiego w Białej Piskiej ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z przedmiotu kontroli realizuje Referat Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Białej Piskiej. Po zapoznaniu się z przedłożonym Regulaminem Organizacyjnym jednostki, stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 176/1/2015 Burmistrza Białej Piskiej z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Białej Piskiej (ze zmianami) rozpoznano, że do zakresu działania ww. Referatu, zgodnie z § 22 ust. 43 i 44 należy odpowiednio: „prowadzenie ewidencji cmentarzy wojennych”, „prowadzenie rejestru miejsc pamięci narodowej”. Z kolei według § 23 ust. 20 pkt 4 realizacja zadania pn. „utrzymywanie grobów i cmentarzy wojennych” została nałożona na Referat Robót

Publicznych i Gospodarki Komunalnej. Obie komórki podlegają bezpośrednio Zastępcy Burmistrza.

Niejednoznaczny podział kompetencji pomiędzy Referatami skutkuje trudnościami w ustaleniu właściwej komórki organizacyjnej realizującej powierzone zadania, za co odpowiedzialność ponosi kierownik kontrolowanej jednostki.

[Dowód: akta kontroli str. 14-23]

Obowiązki wynikające z powierzonych gminie zadań wykonuje i – podinspektor ds. rolnictwa, leśnictwa i gospodarki nieruchomościami w Referacie Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami UM w Białej Piskiej. Kontrolowane zadania zostały ujęte w części II ust. 16 zakresu obowiązków pracownika, w brzmieniu: „wykonywanie zadań z zakresu opieki nad cmentarzami komunalnymi i miejscami pamięci narodowej”. Pracownik udzielał kontrolującemu informacji i wyjaśnień, a ponadto udostępniał niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 24-28]

Z udostępnionej kontrolującemu dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy, w ramach teczki macierzystej oznaczonej symbolem komórki organizacyjnej oraz symbolem z rzeczowego wykazu akt: RiGN.7045 i hasłem „Utrzymanie miejsc grzebalnych” z kat. archiwalną B-5, wyodrębniono następujące podteczki:

- „Dokumentacja/Cmentarze wojenne dofinansowanie 2017”, w której zgromadzono m.in.: sprawozdanie z realizacji zadania dot. opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi za I okres 2017 r., korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie związaną z przejęciem w 2017 r. zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych wraz uchwałą Rady Miejskiej w Białej Piskiej i Porozumieniem nr PS-VII.5230.1.3.2017 z dnia 4 maja 2017 r., zapytanie ofertowe na wykonanie prac objętych Porozumieniem, korespondencję z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Olsztynie Delegatura w Elku w sprawie zaopiniowania programu prac na cmentarzach i grobach wojennych, informację z urzędu wojewódzkiego w Olsztynie o możliwości zwiększenia dotacji na 2017 r. na utrzymanie obiektów cmentarnictwa wojennego, zlecenie wykonania prac na grobach i cmentarzach wojennych, zawiadomienie o przedmiotowej kontroli.
- „Dokumentacja/Cmentarze wojenne 2017”, zawierająca m.in.: prośbę urzędu wojewódzkiego w Olsztynie o przekazanie informacji o występujących zdarzeniach na grobach i cmentarzach wojennych (np. akty wandalizmu, remonty prowadzone przez inne podmioty), procedury postępowania w przypadku ekshumacji oraz przewozu zwłok (szczątków) przekazanej przez Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną w Piszcu.

Kontrolującemu okazano również teczkę oznaczoną symbolem RiGN.7041 i hasłem „Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu” (kat. arch. akt A), w której zgromadzono karty założone dla 12 grobów i cmentarzy wojennych, opracowane według wzoru Narodowego Instytutu Dziedzictwa, wraz z wymaganymi załącznikami (mapki sytuacyjne, archiwalne i aktualne fotografie obiektów). Do większości jednostkowo zaewidencjonowanych obiektów dołączono zachowane karty cmentarzy założone w latach 80. ub. w. W ocenie kontrolujących, ewidencja utworzona i prowadzona przez pracownika odpowiedzialnego za realizację

powierzonych zadań, dostarcza istotnych informacji o obiektach cmentarnictwa wojennego na terenie gminy Biała Piska.

Przedmiotowe groby wojenne, jako obiekty o wartości historycznej, zostały ujęte w gminnej ewidencji zabytków gminy Biała Piska. Z uwagi na planowane prace remontowo-porządkowe na cmentarzu wojennym z pochówkami żołnierzy Armii Radzieckiej poległych w 1945 r. oraz z grobami żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej w Białej Piskiej przy ul. Konopnickiej, a także na grobach wojennych umiejscowionych w obrębie cmentarzy ewangelickich w miejscowościach: Szkody, Skarżyn, Sulimy i Ruda, które figurują w wojewódzkiej ewidencji zabytków, Urząd Miejski w Białej Piskiej wystąpił z wnioskiem o opinię do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie Delegatura w Elku, uzyskując akceptację przedstawionego programu prac na tych obiektach.

[Dowód: akta kontroli str. 29-39]

W związku z zaplanowanymi remontami grobów i cmentarzy wojennych, kontrolujący poinstruowali odpowiedzialnego pracownika o konieczności zaktualizowania kart ewidencyjnych obiektów objętych tymi pracami. Powyższe należy dokonać poprzez uzupełnienie lub dołączenie do karty stosownego opisu (zakres prac, data ich wykonania, źródła finansowania), wraz z dodatkową dokumentacją fotograficzną. Pozwoli to na prześledzenie historii obiektu i prowadzonych na nim działań. Zasady te obowiązują w przypadku kolejnych prac remontowych na tych obiektach, jak też renowacji innych tego typu miejsc pamięci. Karty należy uzupełniać i poprawiać również w oparciu o pozyskane z różnych źródeł informacje, np. odnośnie liczby, nazwisk i narodowości pochowanych, ilości nagrobków, wpisu do rejestru zabytków.

Podczas remontu na cmentarzu wojennym przy ul. Konopnickiej w Białej Piskiej (wymiana na nowe elementów ogrodzenia oraz pomalowanie słupków ogrodzenia, pomalowanie mogiły i tablicy pamiątkowej), wskazane jest usunięcie (zatarcie) symboli sierpa i młota z pomnika czerwonoarmistów. Na obiektach, na których pochowano żołnierzy Armii Czerwonej, obecnie praktykuje się zastępowanie znaków minionego ustroju symbolem gwiazdy, właściwym dla tej armii. Przed przystąpieniem do tych prac należy uzyskać zgodę Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, wyrażoną w oparciu o opinię Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Instytutu Pamięci Narodowej.

Zadania będące przedmiotem kontroli kontrolowana jednostka przejęła na mocy Uchwały Nr XXV/188/2017 Rady Miejskiej w Białej Piskiej z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia przez Gminę Biała Piska prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych na terenie Gminy Biała Piska w 2017 r. Na tej podstawie Burmistrz Białej Piskiej w dniu 4 maja 2017 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim Porozumienie Nr PS-VII.5230.1.3.2017, a określone w nim środki finansowe w kwocie 10.000 zł wpłynęły na konto Urzędu Miejskiego w Białej Piskiej w dniu 23 maja 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 40]

W toku kontroli ustalono, że wykonanie zadań określonych w przedmiotowym Porozumieniu Burmistrz Białej Piskiej zlecił
 w Białej Piskiej pismem nr RiGN.7041.6.1.2017 z dnia 14 września 2017 r. Usługą objęto 7 obiektów cmentarnictwa wojennego w miejscowościach: Biała Piska ul. Konopnicka, Szkody, Skarżyn, Sulimy, Rakowo Małe, Baranowo, Ruda. Wynagrodzenie za wykonanie do dnia

25 października 2017 r. zakresu robót wyszczególnionych w zleceniu, zostało ustalone na kwotę 9.800 zł brutto. Środki finansowe na ten cel pochodzą z dotacji Wojewody w ogólnej wysokości 10.000 zł i zostaną wypłacone wykonawcy po wykonaniu zlecenia, w terminie 21 dni od dnia dostarczenia faktury, po uprzednim odbiorze robót i sporządzeniu protokołu przez komisję powołaną Zarządzeniem Burmistrza Białej Piskiej.

Ponadto, zgodnie z udzielonymi kontrolującym wyjaśnieniami, na początku czerwca i z końcem sierpnia bieżącego roku, osoby zatrudnione w ramach prac interwencyjnych wykonały czynności związane z wykaszaniem zieleni na terenie cmentarzy wojennych położonych w obrębie miasta.

Stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego jest monitorowany przez pracownika Referatu Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami UM w Białej Piskiej. W badanym okresie nie odnotowano skarg na stan utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, jak też aktów wandalizmu, niemniej występują przypadki zaśmiecania terenu cmentarzy. Raz w roku, w ramach ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie Świata”, uczniowie miejscowych szkół pod opieką nauczycieli oczyszczają m.in. tereny cmentarzy z grobami wojennymi.

[Dowód: akta kontroli str. 41-42; 29-30]

Na dzień kontroli nie wydatkowano przekazanej gminie dotacji z budżetu Wojewody w wysokości 10.000 zł, gdyż wypłata wynagrodzenia w kwocie 9.800 zł za wykonanie przedmiotu zlecenia z dnia 14 września 2017 r., następuje jednorazowo, po jego wykonaniu do dnia 25 października 2017 r. Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami pozostałą część dotacji w kwocie 200 zł planuje się przeznaczyć na zakup krzewów, np. tui do nasadzeń na cmentarzu żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej i radzieckich z 1945 roku w Białej Piskiej przy ul. Konopnickiej. Na realizację powierzonego zadania Gmina Biała Piska nie przewidziała środków własnych.

[Dowód: akta kontroli str. 43; 29-30]

Zgodnie z Porozumieniem Nr PS-V.5230.1.3.2017 z dnia 4 maja 2017 r., sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadań w nim określonych, następuje w dwóch terminach: do dnia 15 września 2017 r. i do dnia 15 stycznia 2018 r. Jednostka kontrolowana złożyła pisemne sprawozdanie okresowe I z wykonania zadania w zakresie utrzymania grobów i cmentarzy wojennych w 2017 r., wobec którego nie stwierdzono braków ani błędów pod względem formalnym oraz merytoryczno-finansowym.

[Dowód: akta kontroli str. 44-50]

W dniu kontroli, w obecności pracownika realizującego kontrolowane zadania, przeprowadzono oględziny grobów i cmentarzy wojennych zlokalizowanych na terenie gminy. Ze względu na ich dużą ilość, dostępność i rozproszenie w terenie, przy wyznaczaniu obiektów do wizytacji kierowano się zasadą uzyskania najlepszych efektów oceny stanu faktycznego przy możliwie najmniejszych nakładach. Opierając się na ww. kryteriach oględzinom poddano następujące obiekty cmentarnictwa wojennego:

- 1) kwatery wojenne żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej oraz ofiar cywilnych z I wojny światowej przy ul. Sikorskiego w Białej Piskiej,
- 2) cmentarz żołnierzy armii rosyjskiej z I wojny światowej i Armii Radzieckiej z II wojny światowej przy ul. Konopnickiej w Białej Piskiej,

- 3) cmentarz żołnierzy niemieckich z I wojny światowej w miejscowości Baranowo,
- 4) mogiła wojenna żołnierzy niemieckich z I wojny światowej przy ul. Parkowej w Białej Piskiej,
- 5) kwatery i mogiły wojenne żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z I wojny światowej w miejscowości Sulimy.

W wyniku przeprowadzonych oględzin wytypowanych cmentarzy i grobów wojennych położonych na terenie gminy Biała Piska stwierdzono dokonywanie zabiegów pielęgnacyjnych na tych obiektach, które zostaną zintensyfikowane w II okresie rozliczeniowym, w związku ze zleceniem prac z dnia 14 września 2017 r. Wizytowane obiekty cmentarnictwa wojennego, z uwagi na ich położenie (teren zdewastowanych dawnych cmentarzy, obszary zalesione i śródpolne) oraz upływ kilkudziesięciu lat, wymagają odrestaurowania, a w szczególności oczyszczenia nagrobków z mchu i porostów oraz ucytelnienia inskrypcji. O środki finansowe na realizację tego celu można ubiegać się z budżetu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego bądź w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na stronie internetowej ministerstwa, w zakładce „Finansowanie i mecenat”, w zakładce „Programy Ministra” priorytet „Wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju”, z końcem każdego roku jest ogłaszany nabór wniosków.

[Dowód: akta kontroli str. 51-61]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe oceny i wnioski wnoszę o:

- 1) Wskazanie w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Białej Piskiej, podczas najbliższych prac nad jego treścią, komórki organizacyjnej faktycznie odpowiedzialnej za realizację zadań związanych z opieką nad grobami i cmentarzami wojennymi.
Treść tego zadania należy zredagować w sposób odzwierciedlający spektrum obowiązków związanych z jego realizacją. Zapis w brzmieniu: „prowadzenie ewidencji cmentarzy wojennych” (§ 22 ust. 43 regulaminu organizacyjnego UM w Białej Piskiej), przypisany do kontrolowanej w dniu 18 września 2017 r. komórki tj. Referatu Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami, zawęź zakres zadań do jednej określonej czynności.
- 2) Uzyskanie zgody Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, po zasięgnięciu przez organ opinii Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Instytutu Pamięci Narodowej, przed rozpoczęciem prac związanych z usunięciem (zatarciem) symboli sierpa i młota z pomnika na cmentarzu wojennym żołnierzy Armii Czerwonej przy ul. Konopnickiej w Białej Piskiej.
- 3) Kontynuowanie działań, w miarę posiadanych środków finansowych oraz w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi, zmierzających do poprawy stanu zachowania grobów i cmentarzy wojennych na terenie gminy Biała Piska, w szczególności w zakresie oczyszczenia nagrobków oraz uwidocznienia inskrypcji.

Proszę Pana Burmistrza o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1225163.2557582.1936232
Nazwa dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.pdf
Tytuł dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.doc
Sygnatura dokumentu	PS-VII.431.6.2017
Data dokumentu	2017-11-02 15:13:19
Skrót dokumentu	7304B8F7644B6DEBAFE1398AA03E92EE2CC0C74E
Wersja dokumentu	1.3
Data podpisu	2017-11-02 15:12:54
Podpisane przez	Artur Henryk Chojecki WOJEWODA
	EZD 3.30.481.4063.6586
Data wydruku:	2017-11-03 09:26:42
Autor wydruku:	ORZOŁ EMILIA inspektor wojewódzki